

VII,
C. 36230.
g.

345/20

Rudolf Vrabl:

Božični darovi.

V Ljubljani, 1900.

Založil J. Giontini. — Katoliška Tiskarna.

36230, VIII, L, 9

Rudolf Vrabl:

---

ožično darilo.

Založil J. Giontini. — Katoliška Tiskarna.

1900.

030007h98

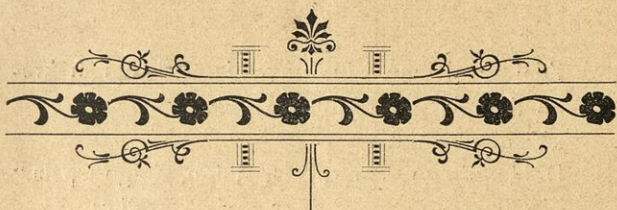
KAZALO.

	Stran
I. Dva slavna moža (1800—1900)	5
II. Smrtni spevi	14
III. V poslednjih trenutkih	18
IV. Slavček	22
V. Materine solze	28
VI. Pogreb lastovice	34
VII. Na vaški lipi	39

I.

Dva slavna moža.

(1800 – 1900.)

Mogočno je zazvenela visoka pesem vil v raju pesniške umetnosti.

Vse vile so bile zbrane okrog svoje kraljice in so jo blagrovale in povzdigovale. Le vila Slovenija je molčala in vzdihovala. Debele solze so ji tekle iz oči in polzele po belem, mladem licu. Zdaj je pogledala kraljico, zdaj se je zopet žalostno zamislila in gledala v tla.

Vile so odpele.

V svetišču je zavladal rajski mir.

Zdajci se oglasi vila kraljica in reče:

„Začutila sem, da žalost preveva naš dom. Odkod to mi neprijetno čuvstvo? Razložite mi natančno in pojasnite, kaj moti zadovoljnost vaših src!“

Zdaj se dvigne vila Slovenija, pristopi h kraljici, se ji globoko prikloni in reče:

„Visoka kraljica!

Dolgo, dolgo sem čakala, dolgo, dolgo trpela.“

„In odkod to trpljenje?“ vpraša kraljica.

„Čuj, prevzvišena gospa, čuj krivico, ki se godi meni in mojemu narodu!“

„Krivica?“ se začudi kraljica.

„Da, krivica“, odvrne Slovenija.

„Govôri tedaj“, nadaljuje kraljica. „Krivico hočem poravnati.“

„Kolikokrat si se divila krasnim pesnim in spisom mojih sestra. Vedno nove pesmi, vedno lepše, vedno umetnejše. A moje pesmi so vse stare, priproste. Nobena ti več ne ugaja. In če zapojem kaj novega, mi odvrneš nevoljna: „Nehaj! Tvoje sestre mi pojó in čitajo lepše stvari.“

„In kaj želiš, Slovenija?“ povpraša kraljica.

„Enaka hočem biti svojim sestram.“

„Dobro“, odgovori kraljica. „Potrudi se sama, tekmuje s sestrami in jaz bom čula nad Tvojim delom. Še to leto se narodita v tvojem narodu dva dečka, ki ti bodeta nekoč dajala visoke, lepe pesmi in povesti, če boš ju znala vzgojiti. In če se ti to posreči, dala ti bom več takih mož. Skrbi torej, da dosežeš svoj namen!“

„Hvala ti, kraljica! Storit hočem vse, kakor si velela. Verjemi, ne bo dolgo, in Slovenija bo položila dela svojih umetnikov pred tvoje vznožje.“

„Bog ti daj veliko sreče“, zakličejo vile.

Mrak je legal po trudni zemlji, in vile so zapele kraljici še večerno pesem.

* * *

Hladna jesen je bila. Na zemlji je ležala gosta megla, in raz golo drevje so padale kapljice. Vsa narava se je nekako žalostno pripravljala za dolgo zimsko spanje.

Toda vili Sloveniji je sijalo tedaj pomladansko solnce, dihala je sveži pomladanski zrak. Njej so pele ptičice, njej so cvele rože in drevje, vsa narava — vse je bilo tako krasno, tako sveže, kakor še nikoli.

In zakaj?

Glej, njej se je izpolnila prva želja.

Tiste dni se je narodilo dvoje detet, eno na zelenem Štajerju, drugo pa nekaj dni pozneje v prekrasni gorenjski strani.

Na Štajerskem se je porodil deček, po imenu Tonček, na Gorenjskem pa Francek.

O, s kako sveto skrbnostjo in s kakimi nadami je čula Slovenija nad dečkoma! Vedno jima je šepetala na uho lepe pripovedi, potem pa jima je zapela rajske pesmi, spremljaje jih na zveneči liri. In dečka sta sanjala sanje, lepe, mamljive.

Tako je minevalo leto za letom.

Dečkoma je bilo že kakih deset let.

Nekoč je sanjal Tonček čudne sanje.

Zdelo se mu je, da ga vodi za roko krasna deklica. Ko prideta tako na visok hrib, s katerega se je videlo daleč na okrog, ugledata v prijazni dolini neštivilno množico otrok.

„Kaj neki čakajo ti otroci?“ pozveduje Tonček.

„Učitelja in vodnika“, odgovori deklica.

Ko gresta dalje, prideta v velikansko dvorano, kjer je sedelo ljudi različnih stanov. Imeli so vsega dovolj. Jedi in pijače je bilo na izbiro. Vendar pa so bili vsi otožni in pobiti.

„Zakaj pa so ti ljudje tako žalostni?“ povpraša Tonček krasno družico.

„Pesni nimajo, da bi peli“, odvrne deklica.

„Kjer ni petja, tam ni veselja.“

Črez nekaj časa prideta v postransko duhovniško zbornico. Tam je bila zbrana množica duhovnikov, starih in mladih.

„Zakaj pa so se zbrali ti gospodje?“ vpraša Tonček.

„Gospodje ugibajo, kako bi dobili lepih slovenskih knjig, zlasti propovedi, zabavnih in poučnih spisov, da bi lažje vzpodbujali in pripravljali slovensko ljudstvo k dobremu“, odgovori deklica.

Ko zapustita to dvorano, prideta v lično okrašeno kapelico. Sredi kapelice je bila miza in na njej škofovska kapa in veliko — nepopisanih knjig.

Ko deček ugleda vse to, vpraša deklico:

„Čigava pa je ta lepa kapa?“

„To kapo dobi tisti, ki popiše vse te knjige. Le poglej, koliko jih je. Pač bode treba veliko de-

lati“, odgovori deklica. „In kaj misliš, ljubi deček, kdo je izbran, da dovrši to veliko delo?“

Tonček jo milo pogleda, kakor bi jo hotel vprašati, zakaj mi stavi tako težko vprašanje, in molči.

Deklica mu pa veli:

„Tonček ljubi! Tebe si je izvolila najvišja moč. Tebi nalaga to velikansko nalogo. Ti boš nekdej škof lavantinski, boš govoril z lece, da bo strmelo ljudstvo, boš pisal lepe knjige in peval sladke pesmi . . . . .“

„Škof“, zakliče Tonček in se prebudi.

Ko premišljuje nekaj časa sanje, zopet zadremlje.

Zdaj se mu na novo prikaže ona deklica in mu veli: „Na vseh potih se spominjaj mene, vile Slovenije, in nikar ne pozabi, kar sem ti velela in česar pričakujem od tebe. — Bog, ki čuje nad nami, hoče tako.“

„Bog hoče tako“, je ponavljal Tonček, ko se je vnovič prebudil. In to ga je tudi vedno spremljalo v poznejšem življenju. Pridno se je poprijel učenja in rano je začel s trudapolnim delom. Pisal je povesti in nabožne knjige za mlade in stare ljudi, zlagal je pesmi veselim in žalostnim in navduševal je slovenske duhovnike.

Najbolj pa je ljubil tebe, slovenska mladina; zato si mu bila ti tudi največja skrb. Saj je spisal zâte največ zanimivih spisov in vedno je vzpodbujal

učitelje in roditelje in jih opominjal, naj skrbé zâte, draga mladina, dokler ni zatisnil skrbnega očesa.

Umrl je leta 1862. v Mariboru.

Anton Martin Slomšek, škof lavantinski, je njegovo ime.

* * *

Francek je sedel nekoč ob bistrem potoku. Tu je opazoval pene, ki so se pojavljale vrh vode in zopet izginjale. Tu je gledal ptičice na drevesu in jih poslušal, ko so prepevale, kakor jim je velelo srce.

Zdaj se mu približa ob potoku lepa deklica in sede poleg njega.

Molčé sedita nekaj časa drug poleg drugega.

Črez malo časa pa udari deklica s šibo po vodi in reče: „Poglej v vodo!“

In glej, Francek ugleda v vodi sobo, v kateri je bilo več mož. Prvi je hodil po sobi in mahal z rokami ter nejevoljen metal peresnik po tleh. Drugi je prav hudo gledal v tla, držeč v roki svinčnik, z levico pa si je pulil lase, dasi jih je imel le še malo. Tretji pa je sedel prav nemirno pri mizi in kričal na vso moč: „Obsojen je bil mesar Nace, obsojen je bil mesar Nace, Nace — — No, kako naj končam pesem? Pomagajte, pomagajte!“

In Francek zavpije nad vodo:

„Ne bo jedel več race!“

Vsi možje ostrmé, pogledajo kvišku in potem izginejo s sobo vred.

„Kaj pa so ti možje?“ vprašuje Francek zvedavo.

„To so pesniki“, odvrne deklica.

„Kaj, pesniki?“ se začudi Francek.

„Da, pesniki.“

„Kaj vsi pesniki tako razgrajajo, kadar delajo pesmi, kakor ti možje?“ povprašuje deček.

„Poslušaj, ljubi deček, hočem ti vse razložiti: To so možje, ki bi radi zlagali lepe, umetne pesmi, pa jih ne zmorejo; gledajo le na to, da bi se jim ujemale besede na koncu vrstic, trudijo in mučijo se s tem. Ali pa ima pesem lepe misli in ugaja srcu, to jim je vse jedno.“

V tem hipu ugleda Francek v vodi krasen venec. Žarki svetlih biserov, ki so odsevali od venca, bili so kakor žarki jutranje zore.

„Čigav je pa ta venec?“ vzklikne Francek.

„Ta venec bode tistega, ki bode skladal tako dobre pesmi, da bode vzor vsem pesnikom — da bode njih vođitelj“, odgovori deklica. „Dičil bode nekđaj tebe, dragi Francek, ako bodeš hotel. Jaz, vila Slovenija, bodem čula nad tabo in te vodila, ti pa vodi druge!“

Vila izgine.

Francetu pa se zdi, kakor bi se prebudil iz sanj.

Francek je zlagal že zgodaj mične pesmice in v poznejših letih je res dosegel vrhunec umetniškega pesništva tako, da se je ravnala po njem večina slovenskih pesnikov. Umrl je leta 1849. v Kranju.

Fran Prešeren mu je bilo ime.

* * *

Po smrti naših mož velikanov so imele vile v raju krasen večer.

Bilo je na sveti večer.

Vse vile so bile zbrane okrog svoje kraljice, le vile Slovenije ni bilo.

O, to rajsko, to nebeško petje vil, ki je zvenelo zdaj tako tiho, tako tajnostno, zdaj tako močno, tako veličastno. Sleherni prostorček, sleherni predmet se zdi sijajnejši in se klanja umetniškemu zboru in njega kraljici in se veseli rojstva najvišjega bitja.

„Slava, slava, slava Tebi, ki kraljuješ nad nami!“

Po tem veličastnem spevu obstopijo vile kraljico in se ji globoko priklonijo; potem ji darujejo druga za drugo božična darila.

Ta ji pokloni nove pesmi svojega naroda, druga ji podari nove spise. Tako so osrečevale vile druga za drugo svojo kraljico z deli umetnikov svojega naroda.

Zdaj se ji nenadoma približa vila Slovenija. Na svilni blazinici prinaša krasne knjige. Nje obličje ni bilo več tako žalostno kakor nekdanj, temveč z obraza ji je sevalo veselje — sreča.

Ko stopi pred kraljico, se ji prikloni do tal ter ji ponudi krasne knjige.

„Tukaj, visoka kraljica, ti polagam pred vznožje dela dveh slovenskih umetnikov. Vzprejmi v zahvalo ta dela in daj Sloveniji še več takih mož!“

Kraljici se zvedri obraz in vsa radostna izpregovori:

„Častno si rešila nalogo, mila mi Slovenija. Storila si več, kakor sem pričakovala. Za plačilo bodeš dobivala odslej vedno več in več mož, ki bodo delali na umetniškem polju.“

Nato so vile zapele.

Na zemljo slovensko pa je legal sen o lepših dneh, in zvezda upanja je sijala nad njo . . .

Saj je bila sveta noč.

II.

Smrtni spevi.

Mečerni žarki jesenskega solnca so migljali v očeh jokajoče kraljice.

Domovino si je osvojil tuji vladar, in njen mož, nekdanj tako mogočni kralj, je padel pod njegovim mečem.

Sovražni vojaki so ji vzeli sina, zalega, plemenitega dečka, ki ga je ljubila tako iskreno, in so ga odvedli s seboj. Izgubila je torej vse, vse.

Sedaj čaka le še povelja, da bo morala zapustiti kraljevski grad in oditi Bog vé kam.

„Morda danes poslednjič gledam s tega kraja za tabo, o ljubo solnce!“ vzdihne žalostna, in debele solze se ji polijó po obrazu.

„Če sem že morala izgubiti vse drugo, ko bi mi bil ostal vsaj sinek, Svetomir moj! A tudi tega ni, sama moram iti odtod.“

Žalostna se zamisli in gleda tja, kjer zahaja solnce.

Zdajci začuje nad sabo petje.

„Črez strme vrhove,
črez strme goré
pošilja pozdrave
ti mrtvo srcé.“

„Odkod ta krasni spev?“ dé kraljica iznenadena. Radovedna pogleduje kvišku in okrog, a nikogar ne vidi. Le petje zveni nad njo, zdaj krepko, zdaj zopet tiho in milo, a nerazumno. Zaman se trudi kraljica, da bi videla, kdo ji popeva tako lepo, tako tožno.

Solnce zatone. Krasno petje potihne.

Hladna jesenska sapa zaveje po drevju, in kraljica začuje od daleč zopet tožne melodije, kakor jih je čula prej v bližini, vmes pa zveni rahlo in žalno beseda: Svetomir, Svetomir.

„O, Svetomir, Svetomir“, ponavlja kraljica, „zdi se mi, da me kličeš k sebi.“

Odtod tedaj, saj tukaj ni več moj dom.

Za tabo grem, sinek moj, najti te moram, bodi kjerkoli. Materinska ljubezen premore vse.“

In odhitela je v temno noč za sinom.

Neznana ji je bila pot, a hrepenenje po Svetomiru ji je govorilo, da gre proti kraju, kjer biva nje ljubljene sin.

Drugega dne je počivala utrujena kraljica pod drevesom, stoječim ob deroči reki.

Obžalovala je žalostno svojo usodo.

„A vendar“, šepeče tožno, „ko najdem tebe, edina mi tolažba na svetu, tedaj pozabim vso togo, vse gorje.“

In zopet začuje petje nad sabo:

„Črez strme vrhove,
črez strme goré
pošilja pozdrave
ti mrtvo srcé!“

Začudena pogleduje kraljica kvišku, a ne opazi nikogar. V jesenskem zraku pa brné žalne melodije. Solnce zatone. Petje potihne.

Od daleč ji udarjajo na uho tajni glasovi: „Svetomir, Svetomir!“

Ta glas kraljico navduši, da hipoma vstane in odhiti proti kraju, odkoder ji je zvenelo Svetomirovo ime.

„Imeti ga moram“, je šepetala sama pri sebi, ko je z brzimi koraki bežala ob reki.

Kakor ogenj ji je plalo to koprnenje od srca in se ji je razlivalo v vse ude, v vse živce.

Vse čutenje se ji je zlivalo v en predmet, v sina svojega.

Pol življenja bi dala za dražesten nasmeh, za sladek poljub ljubljenega deteta.

Solnce je že zašlo, ko je počivala kraljica kraj gozda pod vitko brezo, ki je šepetala z drobnim orumenelim listjem.

Čimbolj je premišljala svojo nesrečo, osamelost, tembolj ji je bilo srce otožno, težko.

Daleč iz gozda se zasliši zopet petje:

„Že blizu, že blizu
si mamica zdaj,
priteci, priteci
v samotni ta kraj!“

Kot bi trenil, je bila kraljica zopet na nogah in hitela je po tihem gozdu dalje, dalje.

„Svetomir, Svetomir“, doni tajno iz neznane daljave.

In ona je hitela — hitela.

Bilo ji je že, kakor bi jo zdaj pa zdaj hotelo umoriti žgoče koprnenje po sinu.

Bolj in bolj je čutila, da mora priti k njemu, da ga mora videti, objeti, poljubiti, sicer ni več življenja zânjo.

Zdajci se ji zazdi, da se ji bliža ljubljeni sin in jo kliče k sebi. In ta radost ji pospeši korake in ona beži — beži. . . . . Na bregu jezera vzklikne: „Svetomir moj! . . .“

V temno noč so zašumeli valovi in objeli nesrečno kraljico, in ona je ležala mrtva na dnu jezera poleg ljubljenega sina, katerega je bila vrgla tja sovražnikova roka.

In smrtne vile so zapele nad jezerom mrtvaško pesem.

III.

V poslednjih trenutkih.

Ravno je zatonilo solnce, ko sta prileteli sinici — vsi zmrzli in od gladu že skoraj onemogli — na lipo pred hišo.

Čivkali in skakali sta, da ju je bilo žalostno poslušati in gledati.

Ves dan sta letali okrog ter si iskali hrane in gorkega zavetja.

A bilo je zaman. — Sreča jima je bila nemila.

Ko izgubita skoraj že vse upe, skleneta, da se vrneta na svoj stari dom — na lipo, kjer sta bili rojeni.

Tu hočeta prebiti poslednje trenutke.

Tako sedita na šibki vejici in tožita druga drugi svojo bedo. . .

V tem se docela zmrači. . .

V hiši, poleg katere je stala lipo, so prižgali luč.

Sinici dobro vidita skozi okno na mizo, kjer stoji božično drevesce že na pol okrašeno.

Krog drevesca stojé srečni otroci ter gledajo mater, ki privezujejo na vejice še to, kar so prinesli oče ravnokar iz prodajalnice.

Po tem pravilu prižgó oče sveče, mati pa razdelé božična darila.

Kdo popiši to otroško radost, ki seva s cvetočih obrazov?

Kdo more čutiti tako veselje, kakor ga čuti oni, ki stoji brez skrbi in mladolet pred božičnim drevescem?

Še govoriti ne morejo srečni otročiči; ustnice jim trepečejo od samega veselja, in besede jim zastajajo na jeziku...

Ta hiti k materi in jeclja: „Ma-ma-mama, Bog Vam plačaj!“

Oni objema očeta in mu poljublja roko v zahvalo. Najmlajši pa, ki je dobil konjiča, kliče: „Hi konjiček, hi!“ Ves razvnet napenja voje kakor pravcati kočijaž.

Oče in mati pa opazujeta z ginjenim srcem zadovoljno mladino in si vzbujata spomine na prešla otroška leta...

In naši sinici?

Tesno se stiskata druga ob drugo, da bi se vsaj malo ogreli, in lačni pošiljata bolestne pozdrave z bednega doma skozi okno presrečni družini.

„O, ko bi ne bili ljudje tako trdosrčni“, vzdihne ena, „ne bi nas ptičic tako zapuščali in nam tako plačevali koristi, ki jim jo delamo. Vse leto smo jim

pobirale gosenice in črve, da smo jim ohranile sad, jim pele pesemce in poleg tega smo bile vedno v nevarnosti, da nam ne bi pobila zlobna roka v gnezdu čivkajočih mladičev. In vse to smo žrtvovale ljudem v blagor.

O, nehvaležni svet! Ali nam ne bi lahko natesli ljudje semintja kaj živeža, da nas ne bi toliko pomrlo od gladu? Potem bi nas tudi tako ne zeblo, če bi si potolažile lakoto. Pa ljudje so dandanes že taki. Imeti hočejo le koristi, a odkod ta, zato se malo menijo. Zato nas tudi zapuščajo v najhujši sili.

Kaj, ko bi vsaj eno zimo bili ljudje ptičice, mi pa ljudje?

Potem bi čutili, kako bridko je naše življenje osobito ob tem času, ko poka drevje od prehude zime, mi bi pa izkusile, kako dobro se godi ljudem. Gotovo bi ne ravnale mi tako, kakor ravnajo ljudje z nami.

Le poglejva nocoj te ljudi! Vsega imajo v obilici.

Ko bi midve imeli le toliko, da bi se vsaj malo nasitili, kako bi nama bilo prijetno!

Zdi se mi, da bi mi bilo precej bolje, ko bi použila samo eno zrnce. A tudi tega ni! . . .

Nič naju več ne reši, tudi midve bove morali umreti. In to še nocoj . . . Kmalu, prekmalu nama odbije poslednja ura.“

„Nič, sestra moja“, pravi druga sinica, „nikar še ne obupajva! Poskusiva še eno pomoč.

Poglej, ti ljudje, ki so tako dobre volje ob božičnem drevesu, imajo mogoče vendar kaj sočutja z ubogimi ptičicami.

Zletela bom na okno in potrkala nanj. Če me slišijo in tudi uslišijo, priletiš še ti, in rešeni bove. Zavrnilo naju ne bodo.

Morda vendar vedó, kaj je trpljenje, kako hudo trpljenje. . . . Kako prijetno bo med njimi v topli sobi! Ko zopet zasiže pomlad, bodo naju izpustili, in midve jim poplačave vse s svojim delom. Vedno jim bove hvaležni!“

Ubožica ne čaka sestrinega odgovora in zleti proti oknu. V tem pa zadene z glavo ob žleb in pade mrtva ravno pod okno.

Ko zapazi njena sestra nesrečo, prileti k njej in ko ugleda, da leži njena nekdam tako vesela in danes še v poslednjih trenutkih tako upa polna sestra mrtva, začivka prav milo kakor bi ji hotela zapeti mrtvaško pesem, potem se nasloni ob njo . . . in umre . . .

IV.

Slavček.

”Čudno, čudno,“ je šepetala šmarnica pod grmom, ko so se prižigale zvezde v neizmerni nebesni višini.

Nestrpno je pričakovala slavca, ki je sleherni večer drobil nad njenim grmom svojo večernico, predno je zletel v gnezdo in zasanjal ob nežnem zarodu.

In prav sinoči je ubiral v takó krasnih melodijah svoje blagozvočne strune, da se je divila vsa okolica. Pel je takó navdušeno, kakor da bi ne mislil žgoleti nikdar več. V pozni noči je odmevalo še njegovo gostolenje v gozdu, ki je že spal pomladansko spanje. — In nocoj . . .

Rimska cesta je že davno zažarela v milijonih in milijonih žarnih lučic, a slavca ni bilo čuti nikjer. Šmarnica je premišljevala in premišljevala, kaj se je zgodilo z ljubim pevcem, katerega se je radovala

vsak večer, poslušajoč povesti, ki jih je časih pošepetal njej, samotni cvetki.

Pozno, jako pozno je že bilo.

Trudna šmarnica je zadremala.

Okrog nje je bilo vse tiho in mirno; le zdaj pa zdaj je zašumel veter preko mehkih tal in se malce poigral s suhim listjem. In potem je zopet zavladal mir, večerni, rahli mir.

Zdajci nekaj zašumi.

Slišati je bilo, kakor bi kdo preobrnil nekaj suhih listov.

„Šmarnica, šmarnica, kje si?“ je boleстно zaklical slavček.

Šmarnica ni čula ničesar. Spala je trdno v mladostnih sanjah. Sanjala je o veselem pevcu. Zdelo se ji je, da se ziblje na šibki vejici ob njej in ji prepeva ter pripoveduje o lepem svetu, o svoji mladi družini.

Vse to se ji je zdelo tako resnično, takó živo, da je vzkliknila v sanjah:

„Slavček, slavček, takó prijetno je tvoje življenje!“

„Čula me je“, vzdihne ubogi ptiček, „a vendar se ni hotela zglasiti.“

„Šmarnica, čuješ li?“ je zaklical vdrugič ter je močneje zašumel z listjem, po katerem se je iztežka plazil proti cvetki.

Šmarnica je zatrepetala, kakor bi se bila česa ustrašila, a vendar ni vedela, kaj jo je pravzaprav vzbudilo.

„Šmarnica, ljuba moja šmarnica, ali me res nočeš čuti?“ zakliče slavec iznova.

„Si li ti, slavček preljubi? O, kako dolgo sem te pričakovala nocoj, ali ni te bilo. Vem, da sem zaspala poslednja izmed tvojih čestilk, takó dolgo sem bedela.

In kako to, da prihajaš takó pozno?“

Slavček je molčal in črez nekaj časa globoko vzdihnil, kakor bi hotel s tem razodeti bol svojega srca.

Težko, težko se je približal šmarnici, plazeč se po tleh, in njegov tožni vzdih se je zdaj pa zdaj ponavljal huje in huje.

„Slavček, kaj strašnega se ti je pripetilo?“ dé šmarnica vsa iznenadena.

Slavček dvigne glavico, jo nasloni ob drobno debelce vitke šmarnice in molči.

Črez nekaj časa jo zopet pogleda, potem pa zajoče tako milo, kakor bi hotel umreti od žalosti.

Oba molčita, oba hudo trpita.

„Slavček, povej mi vendar, zakaj si takó pobit?“ izpregovori zopet šmarnica črez nekaj časa.

„O, ljudje, ljudje, kaka srca pač imajo!“ vzdihne ptiček.

„Kaj so ti pa storili? Povej vendar!“

„Saj sem zató prišel k tebi, da ti razložim strašno nesrečo svojo. Nimam nikogar več na svetu,

ki bi mu potožil gorje, kakor tebe, šmarnica bela, preljuba.

„Čuj!“

„Prišel je hudoben deček do mojega gnezda in je iztegnil roko po mojih mladičih ter jih odnesel z gnezdrom vred. Mene ni bilo doma, odšel sem bil za živežem.“

„In kje je bila tvoja družica, o kateri si mi večkrat pravil?“

„Njo sem našel mrtvo pod grmom, kjer je bilo poprej gnezdo. Umrla je ondi od žalosti.“

„Prav takrat, ko sem se vračal, je nesel hudobni deček uboge mladiče črez travnik kdo vé kam.“

„In kaj si storil tedaj, ubogi moj prijatelj?“

„Zletel sem za njim, čivkal in prosil sem ga, a ni me hotel uslišati . . . O, ubogi mladiči, kako so stokali in kako tužen je bil njih pogled! A vse to dečka ni genilo. Mahal je z bičem na vse strani, da bi me odgnal. Toda jaz nisem odjenjal. Še bolj sem se mu približeval ter se jokal in jokal.“

„Tega si pač ne bi mislila, da so ljudje tako trdosrčni.“

„O da, nič srca nimajo za nas.“

„Čuj dalje!“

Naposled, ko prikipi moje trpljenje do vrhunca, zletim ravno nad dečka. V tem pa me udari z bičem in mi zlomi desno perut. — Padel sem v travo, a on me ni videl. Tam sem točil krvave solze in gledal sem dolgo za njim, ki mi je vzel vse, kar sem imel

na svetu. — Hipoma sem pozabil na telesne bolečine in hotel sem se z vso silo dvigniti v zrak, da bi pohitel še enkrat za dečkom.

A te moči nisem imel več. Perut mi je visela, kakor bi mi ne bila prirasla k trupu, in kri je curljala iz nje.“

„Kako si vendar še mogel dospeti k meni?“

„Ves obupan sem se plazil čez travnik proti domu, da bi tudi jaz umrl tam, kjer je mrtva ležala moja družica. — A nje nisem našel več. Srce se mi je krčilo od bolesti, ko sem ležal ondi sam, zapuščen od dragih svojcev, in se spominjal lepih nekdanjih dni. Žalosten sem ostavil dom in sklenil sem umreti pri tebi, bela cvetka, ki si mi bila toli ljuba prijateljica.“

„Ne, slavček ljubi, ti ne boš umrl! Vse, to trpljenje bo minilo, in zopet boš ozdravel.“

„Nikdar več! Zâme ni več življenja na svetu. Strune mojega petja so popokale. Ubiral jih ne bom več nikdar.“

In brez petja ne morem živeti. — Saj so peli pevci pred mano in bodo še peli, ko umrem jaz, a src, mrzlih src človeških ne ogreje pevčev glas. Zato sem imel tebe tako rad, ker si kazala, da umeješ globoke čute pevčeve.

Sedaj pa, ljuba šmarnica, zaspil in zaspal bom tudi jaz!“

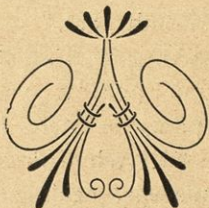
Legel je pod njeno stebelce in je težko vzdihal. Šmarnica je pa bridko zajokala.

„Slavček“, deje tiho, „dvigni glavico in poglej me!“

In hotel je ugoditi zvesti prijateljici.

Vzdignil je glavo — potem je pa zatrepetal po vsem životu. —

Drugo jutro, ko so zamigljali solnčni žarki skozi gosto grmovje, so kropile mrtvega slavčka šmarničine solze — — —.

V.

Materine solze.

Ovce so že mulile rosno travo, ko je vzhajalo solnce izza visokih gorâ.

Visoko v zraku se je dvigal škrjanček ter drobnel svoj prijetni jutranji pozdrav; vmes pa se je oglašala Dragotinova piščal, s katero je kratkočasil samega sebe in zabaval živahno drobnico.

Kar ugleda mladega, neokretnega ptička, ki je vzletaval v zrak, a je vselej zopet padel na zemljo.

Urno skoči za njim, da bi ga ujel in ponesel domov v ptičnico.

Ptiček pa se mu je vedno umikal, da ga ni mogel prijeti.

Pozabil je na ovce in je bežal, bežal za njim.

Skoraj je že opešal, a v srcu se mu je oglašal čuden glas: „Teci, teci za ptičkom!“

In hitel je Dragotin za krasno ptico čez hrib proti gozdu, kjer se je nekoliko ustavila, kakor bi čakala dečka.

Komaj pa se ji nekoliko približa, vzleti zopet, in Dragotin beži še hitreje za njo.

Tako prihitita v gozd.

„Tukaj te bom pa ujel“, reče Dragotin in nekoliko postoji, da si odpočije. V tej nadeji gleda zadovoljen za ptico.

„Ne uideš mi ne“, zakliče in odhiti za njo.

Niti grmovje, niti gosto razpletene korenine gozdnih dreves ga niso ovirale. Nepremično je zrl na ptička in tekel za njim. V tem pa ni opazil, da se je bil hudo opraskal ob gostem grmovju po obrazu, na rokah in na nogah. Obleka mu je bila tudi že razcapana, in piščalko je bil izgubil spotoma.

Ubogi ptiček je došel na drugi konec gozda.

Dragotin ga je že komaj videl.

Zdaj se skrije ptiček v trnjevo goščo.

Dragotinu je utripalo srce od veselja, ker je upal, da sedaj vsekakor ujame ptico. Stopal je tiho, nalahko proti grmu.

Ko pa pride tja, zleti ptiček visoko v zrak in potem v bližnji log.

Potrt stoji Dragotin ob grmu in zrè proti logu, kjer se je izgubil ptiček.

Ko nekaj časa takó premišlja nezgodo, zazrè dva dečka, ki stopita izza grma.

Dragotin se ju izprva prestraši, ker sta prišla tako iznenada.

A ko zapazi njiju žalostna obraza, tedaj ga mine strah in pogled mu zastane na njih. Dečka sta bila

krasnega obraza, zlatih las in ogrnjena v zlata krila. V roki sta držala vsak zlato posodico.

„Kaj pa delaš tukaj?“ vpraša prvi deček Dragotina.

„Sedaj nič! Prej sem hitel za lepim ptičkom, ki se mi je skrila v ta grm, a ko sem mislil, da je že moj, tedaj mi je pa ušel v oni log.“

„Zakaj si ga pa hotel ujeti?“

„Da bi mi prepeval doma v ptičnici.“

„Ali se ti ne bi smilil ubogi ptiček, če bi mu vzela prostost in ga zaprl v ječo? Ali bi se tebi dobro zdelo, če bi te kdo ujel in zaprl za vedno?“

„Jaz pa nisem ptiček“, odvrne Dragotin.

„Kaj meniš“, de drugi deček, „da ptičica ne živi prav kakor ti, misliš li, da ne čuti, ne trpi? Pomni, deček, da je Bog ustvaril tebe in nas vse, a On je ustvaril tudi ptičice. Dal nam je prostost in prav tako tudi ptičkom. Če uživaš prostost ti, jo mora uživati tudi ptičji rod, ker hoče tako Oni, ki je vse ustvaril.“

„Vendar pa bi ta ptiček ne bil nikoli tvoj“, nadaljuje prvi deček, „ker ga imava midva, da nama služi. Imava jih sicer mnogo, a so sedaj vsi v službi.“

„Kako službo pa opravljajo ti ptički?“ povprašuje Dragotin.

„Ti ptički opravljajo žalosten, jako žalosten posel. Ž njimi trpiva tudi midva.“

„In zakaj je to vse tako žalostno?“ pozveduje Dragotin.

„Čuj tedaj!“ nadaljuje prvi deček. „Prvo ti povem jaz, drugo pa izveš od mojega brata! Mene je poslal Bog na svet s to zlato posodo, da mi nosijo ptičice, ki mi jih je dal v službo, solze materinega trpljenja. Kakor ne vidi nihče bridkih boli ljubečih mater, tako ne vidi nihče onih stvari, ki nosijo solze materine žalosti v to zlato posodo. Te solze, dragi deček, so solze strašnega trpljenja, čigar vir so največkrat nepokorni otroci. — Poglej, posoda je prenapolnjena, toliko jih je. — Glej, ena kaplja je kanila iz posode. Pazi, kaj bo vzrastlo iz nje!“

In iz zemlje je pognal grm z ostrim trnjem.

„Vidiš, v tako trnje je ovito materino srce, kadar toči solze žalosti zaradi otrokove neposlušnosti. Zato sem ukazal danes ptičici, naj te povede sem, da vidiš, kako trpi velikokrat tudi tvoja mati zaradi tebe. Si li videl, kako je težko letela ptica semkaj? Nesla je med drugimi tudi veliko solzâ tvoje matere.

„Saj jih danes nisem jezil“, izpregovori Dragotin.

„O, deček ljubi, koliko grenkih solzâ prelije tvoja mati na tihem, ne da bi ti vedel zanje! Vsak tvoj neprijazni pogled, vsak korak, ki ga storiš brez njene volje, ji zvabi solze žalosti v oči. Kadar ji trdo odgovarjaš, tedaj ji toči srce krvave solze. — — O, otroci neusmiljeni, ko postanete vsi dobri, tedaj se posuši moja posoda grenkih solzâ, in jaz bom rešen te žalostne službe. Le prazno želi Večni, da mu prinesem v sveto nebo.“

Deček žalosten umolkne.

Dragotina polijejo solze. Smilila se mu je mati, ki mora toliko prebiti zaradi njega.

„Čuj sedaj mene“, izpregovori drugi deček. „Prvo ti je povedal moj brat, drugo ti povem jaz.“

„Mene je poslal Bog na svet s to zlato posodo, da mi nosijo služne ptičice solze materinega veselja. Kakor ne vidi nihče veselih čutov ljubečih mater, tako ne vidi nihče onih stvari, ki nosijo solze materinega veselja v to zlato posodo. Te solze, dragi deček, so solze onega srečnega življenja, čigar vir so poslušni otroci. Poglej, posoda je skoraj prazna, tako malo jih je! Vendar naj pade ena na tla, glej! Pazi, kaj bo vzrastlo iz nje!“

In iz zemlje je pognala cvetka z nežnimi listi.

„Vidiš, v tako cvetje je ovito materino srce, kadar toči solze veselja radi otrokove pridnosti. Ko bi ti le videl, kako lahko prileti ptica tedaj, kadar prinese med drugimi solzami materinega veselja tudi nekaj solza tvoje matere.“

„Saj še nikdar nisem videl, da bi se mati jokali, če so veseli,“ odvrne Dragotin.

„O, deček ljubi, koliko veselih solza bi rada prelila tvoja mati na tihem, ko bi le mogla, a žal, da jih ne more. Vsak tvoj prijazen pogled, vsak korak, ki ga storiš po njeni volji, ji zvabi solze veselja v oči. — Kadar ji lepo odgovarjaš, tedaj ji ovije srce cvetje materine sreče. — O, otroci srečni! — Ko postanete dobri, tedaj se napolni moja posoda s sol-

zami materinega veselja, in jaz bom rešen te žalostne službe. Le tako polno želi večni Oče, da mu prinesem pred Njegovo veličastvo. — Idi in ne pozabi, kar si videl in slišal“, rečeta dečka in mu izgineta izpred oči.

Dragotin odide zamišljen proti domu, v katerem so se odslej svetile solze veselja — materine sreče.

VI.

Pogreb lastovice.

Lišček prileti k sinici, ki je trgala na travniku cvetje s potočnice.

„Kaj pa delaš tukaj?“ jo nagovori prav lju-beznivo.

„Nabiram cvetja za svojo nepozabno prijateljico.“

„Za katero prijateljico?“

„Kaj, ali še nisi slišal, kaj se je zgodilo?“

„Ne, prav nič nisem čul!“

„Sinoči se je pripetilo nekaj grozovitega. — Pomisli, dragi lišček, nekdo je umoril lastovico.“

„Kaj praviš, lastavico je umoril?“

In oba umolkmeta.

„Kako se je vendar moglo zgoditi kaj takega?“

„Bog sam vé, kako in kaj. Nič drugega nisem videla ne slišala, kakor lastovico, ki je glasno za-čivkala nad mojo glavo, tako da me je vzbudila.

Hitro planem pokonci, zletim iz dupla in glej — ležala je pod drevesom. Hipoma zletim k njej.

„Lastovica, lastovica, kaj hudega se ti je pripetilo?“

Nobenega glasu. — Bila je že mrtva — mrtva — — — —. Na glavi je imela globoko rano, kri ji je še tekla iz nje.

Potem poletim naglo pod kap, kjer je imela gnezdo. In kaj vidim? Pod kapom je ležalo na tleh perje, gnezdo je pa bilo na pol razdrto, okrvavelo. Vsa njena družina je bila umorjena.

„Poslednje bi se gotovo pripetilo tudi njej, ko bi ne bila ušla. — A žal, smrt je pograbila tudi njo.“

„Kaj misliš, sinica, kdo je storil ta zločin?“

„Najbrž kaka nam sovražna, krvoželjna ptica. Saj veš, da jih nismo sirote nikoli varne.“

„Da, prav nikdar nimamo miru,“ potrdi lišček.

„Nekaj bi te še prosila, dobri moj sosed!“

„No, kaj pa, kaj? Le povej, saj veš, da ti rad ustrezem, seosebno pa, če se tiče lastovice, ljubeznive naše tovarišice.“

„Čuj torej!“

„Danes zjutraj na vse zgodaj sem obvestila o tej žalostni novici vse naše sosede, ki so tudi toliko srečnih ur prebili z umrlo lastovico. Naprosila sem oba goloba in pevca slavca, da slovesno pokopljemo izgubljeno tovarišico. Iskala sem tudi tebe, trikrat sem te posetila na domu, toda nisem te mogla dobiti.“

„Oprosti, sinica! Danes dopoldne je bilo pri meni vse narobe. Mladiči so se mi prehladili, in

radi njih sem moral pohiteti po zdravniku palčka, da mi pové, kaj mi je ukreniti v tej stiski. Šele opoldne sva priletela k meni na dom. Palček preišče ubožce in pravi, da ni nobene nevarnosti.“

„Hvala Bogu, da še tebe ni zadela nesreča“, odgovori sinica.

„No in sedaj mi povej, kar si hotela povedati poprej!“

„Prosila bi te, naznani najprej golobčkoma, da sem že dobila primerno vejico, na kateri bodeta nesla lastovico do groba, kakor smo se zmenili zjutraj. Obenem jima sporoči, da se udeleži pogreba tudi slavec, ki bode zapel lastovici pogrebno pesem.“

„Kdaj pa bo pogreb?“

„Zvečer, ko se prikažejo prve zvezde na nebu.“

„In kam jo bomo pokopali?“

„Ne daleč. Tu gori pod grmom, kjer rasteta dve šmarnici, bode njena gomila. — Sedaj pa le urno dalje, solnce bo skoro zatono!“

„Dobro, sinica draga, vse storim, kar mi veliš!“

„Čakaj, še nekaj! Sešli se bomo zadaj za hišo na moji jablani. Glej, da ne prideš prepozno.“

„In ko boš letel mimo vaše lipe, prosim te, utrgaj tam vsaj dva lipova lista, da bode ležišče na trdi, suhi vejici nekoliko mehkejše. Drugo bom preskrbela sama.“

Lišček odleti in sporoči goloboma, kar mu je ukazala sinica. Potem pa hitro nahrani svoje mladice in jim veli, naj bodo mirni, da se kmalu vrne.

Tudi sinica je preskrbela družino in je že sple-
tala ob umrli lastovici vence iz cvetja nežne po-
točnice.

Solnce zatone.

Lišček prileti z lipovima listoma, in sinica ju
položi na vejico, pripravljeno za lastovico.

Za njim priletita goloba in kmalu nato slavec.

Vsi so bili zbrani.

Zvezde so že migljale na nebu in mesec se je
zdaj pa zdaj skrival za temnosive oblake.

V gozdu se je oglašal čuk z neprijetnim glasom.

V bližnji mlaki so regljale žabe svojo enako-
merno večernico „brekeke, brekeke, koako“.

V zraku se je poganjal netopir za pomladan-
skimi hrošči, ki so poletavali iz zavetišč na izprehod.

Naši pogrebci so se že pripravljali na odhod.

Golobčka počasi spravita lastovico na vejico.

Sinica ji položi venček potočnic na glavo.

Slavček je ubral zvonke strune, lišček pa je
držal v kljunu potočnico v znamenje, da ne bodo
nikdar pozabili ljube prijateljice.

In tako se je pomikal izprevod dalje.

Prvi je šel lišček s potočnico v kljunu. Za njim
je žalostna korakala sinica in nesla venček, narejen
iz potočnic, da ga položi lastovici na grob. Koj za
sinico sta oprezno stopala golobčka in nesla v
kljunčku vejico, na kateri je ležala mrtva lastovica.
Za njima pa je drobnel slavec, tako milo, tako tožno,
da so prihajale solze v oči vsem pogrebem.

Tako so dospeli zvesti prijatelji naše lastovice do poslednjega njenega doma, kjer sta rastle šmarnici.

Blizu njiju je bila že pripravljena jamica, ki sta jo bila izkopala dopoldne golobčka. Sinica natrese na dno še raznega cvetličja, da bi spavala lastovica temslajše večno spanje.

Golobčka na rahlo položita lastovico v grob.

Sinica jo pokrije z lipovima listoma. Lišček pa vsadi ob glavi potočnico, da bi pričala o nepozabnem prijateljstvu.

Slavec zapoje zadnjo pesem.

Tiho. lahko so odmevali mehki, žalni glasovi v bajnem mraku, pogrebci pa so ihteli za nepozabno tovarišico.

Celo šmarnici sta majali od žalosti z nežnima glavicama, kakor da bi hoteli zvoniti z drobnimi, belimi zvončki lastovici v poslednji pozdrav.

Dolgo so še stali ptički ob odprti jami.

Še enkrat se ozró vsi na zvesto tovarišico, potem pa jo golobčka molčé zagrebeta.

Ko grob lepo zagradata, položi sinica venček nanj, slavec pa zagostolí zadnje slovo milo, žalno.

VII.

Na vaški lipi.

Pomlad je minula.

Mladi ptički so bili že godni in so zapuščali mehka gnezda. Hvaležni so se poslovili od roditeljev in so pričeli samostojno življenje.

Starejše ptice se zberó nekega večera na vaški lipi, da bi se nekoliko pomenile in potožile druga drugi.

Domenile so se, da pove vsaka kaj, in tako so pričele pripovedovati povesti iz minulega življenja.

Škrjanček:

„Bilo je lepega popoldne, ko sem letel čez žitno polje.

Na vratah ob njivah so se pasle krave. Čudno se mi je zdelo, da nisem videl pastirja pri njih.

Radoveden sem pogledoval na vse strani, kje bi ga ugledal.

A ni ga bilo nikjer. Krave so bile čisto same.

Črez nekaj časa pa, ko sedem na bližnjo njivo začujem glasen krik sosede prepelice.

Urno se dvignem visoko nad njivo, odkoder sem bil zaslišal žalostni krik, da vidim, kaj se je pripetilo ubogi ptici.

In glej! — Sredi žita ugledam dečka, pastirja, ki je razmetaval prepelici jajčeca.

Nesrečna ptica je kričala in od daleč prosila usmiljenja, a deček se ni zmenil zanjo.

Ko je dovršil svoje zločinstvo, se je vrnil h kravam ter je glasno piskal na piščalko, kakor bi bil storil Bog vé kaj lepega.

Sirota prepelica se je pa jokala in čivkala ob razdrtem domu in umirala na razvalinah minule sreče.“ —

K o s :

„Ne daleč od mojega gnezda je žuborel potoček.

Ob njem so rastle stare vrbe. Na srednji košati vrbi je imela pastirica gnezdo, iz katerega so se zdaj pa zdaj začuli lačni mladiči.

Ko priletim vročega popoldne k potoku po vode, zapazim ondi dečka, ki je plezal po vrbah in iskal ptičjih gnezd.

O, kako sem se bal, da ne bi zasledil pastiričinega gnezda! Preiskal je že vse vrbe, samo na

srednji še ni bil. Bila je predebela in previsoka, da bi bil tako izlahka splezal nanjo, kakor se mu je posrečilo to pri drugih vrbah.

Vse bi se bilo izteklo menda po sreči, ko ne bi bil zapazil pastiričice, ki je prav tedaj izletela iz gnezdeca, ko je zrl deček na vrbo. Samca ni bilo doma. Sirotek ni pričakoval ničesar hudega in je odletel za dalje časa iskat si hrane.

Da bi videl, kaj se bo zgodilo sedaj, zletim na bližnjo vrbo in strahoma pričakujem usodnega trenutka mladih pastiričic.

Deček hodi nekaj časa okrog vrbe ter si ogleduje zdaj nje debelost, zdaj visokost.

„Težko bom splezal nanjo“, si pravi na tihem, „vendar pa poskusim.“

Sleče suktnjo in odloži široki slamnik, ki bi ga bil seveda oviral.

Potem pa se oklene vrbe in jame počasi plezati nanjo.

S težka je lezel kvišku, a vendar je došel navzlic vsem težavam na vrh.

Tedaj sem pač strahoma čakal, kaj bode storil.

In kaj je napravil? Storil je, kar storé le hudobni, ničvredni otroci. Prvega mladiča je vrgel ob bližnjo vrbo s tako močjo, da je obležal mrtev ob njej. Drugega pa je vrgel z gnezdrom vred v potok, kjer je ubožec malo začivkal in potem utonil.

Deček je splezal potem z vrbe, vzela suktnjo in slamnik ter je kaj zadovoljen odšel proti domu.

Kaj sta pač počeli stari ptičici, ko sta prileteli do izgubljenega doma!“ —

Š k o r e c :

„Imel sem gnezdo v kaj lepo izdelani skrinjici, ki jo je bil privezal hišni gospodar na hruško na prostranem vrtu.

Bil je to res dober gospodar. Nikdar mi ni storil kaj žalega. Vesel me je opazoval sleherni dan, ko sem letal iz skrinje in prihajal zopet nazaj. — Ves drugačen pa je bil njegov sin, ki je že hodil v šolo. Kolikokrat je hotel splezati k mojemu stanovanju, a ker je bilo deblo previsoko, se mu ni posrečilo. — No, kaj dobrega bi mi že ne bi bil storil. Prevečkrat sem ga imel priliko gledati, kako je podil ptičice z vrta, ko so pobirale gosenice po vrtnem grmovju.

Tako tedaj vidite, da tudi meni ni bil naklonjen. Nekega dne je pa storil ta deček nekaj strašnega. Vzel je drobnih šibic in jih je namazal z lepom. Te je nastavil na skrivnem kraju zadaj za vrtno senčnico, da bi jih oče ne našli. — Ondi je natresel konopelj in raznega cvetečnega semenja. In to je storil ta nepridiprav zjutraj, predno je odšel v šolo.

Raditega nisem bil Bog vé kako v skrbeh, saj že večina ptičic dobro vé, kaj jih čaka, če sedejo na limanice. Ko bi bil pa vedel, kaj se bo zgodilo, ne bi bil ves čas odšel z doma, vedno bi bil

letal po vrtu in svaril sleherno ptico, ki bi hotela zobati nevarno semenje.

Zapustil sem torej svojo hišico in čez dobre pol ure sem bil že zopet nazaj.

In kaj mislite, kdo je bil tako nesrečen, da se je ujel na limanice? Mladi lišček, ki je bil še le nedavno izletel iz gnezda. Seveda ni bilo blizu roditeljev, ki bi ga bili opozorili na nevarnost, zato se je pa tako ponesrečil.

O, kako je klical na pomoč, kako čivkal! Vendar mu ni mogel nihče na pomoč, zakaj dobro je vedel pač vsakdo, da se sam ujame, ako bi mu hotel pomagati.

Meni se je ta nesrečnik tako smilil, da sem mu že hotel zleteti na pomoč, dasi sem vedel, da ne morem opraviti veliko. Ko sem se pa spomnil svojih mladičev, ki bi brez mene gotovo pomrli, me je obšla groza in izbiti sem si moral to misel iz glave.

Lišček se je neizrečno mučil. Razpenjal je peruti in se zaganjal na vso moč, da bi se rešil, a zaman. Noge so mu bile kakor pribite na šibicah.

Še enkrat poskusi uiti z nesrečne nastave. Ko se pa hoče zopet z razpetimi perutmi dvigniti v prost zrak, tedaj pade nazaj, in peruti se mu dotaknejo limanic. Sedaj si ni mogel več pomagati. Ležal je na vejici, kakor bi bil mrtev. Le časih je še slabotno začivkal.

Bil je le še malo živ.

Zdaj prileti njegova mati. Ne morem vam povedati, kako žalostno je začivkala ta, ko je videla svojega otroka v toliki nevarnosti, v smrtnih bojih. Zaletala se je ob vejo, da bi ga rešila. A nesreča je hotela, da se je ujela tudi ona.

Dečka tisti dan dolgo ni bilo na vrt. Menda je bil že pozabil na limanice.

Proti večeru, ko je prišel k senčnici, je našel mrtvi ptici. Hitro je pograbil vse skupaj in zagnal črez plot, da bi ne videli oče. Potem pa je stekel v hišo in pač ni pomislil, kaj je učinil, kako grozovito je umoril nedolžni ptičici.“ —

Ščinkovec:

„Poleg hiše je rastla stara jablana. Na tej jablani je bilo liščkovo gnezdo, v katerem so čivkali štirje mladiči.

Nesreča je hotela, da je neznan zločinec zažgal hišno poslopje. Ljudstvo je vrelo skupaj od vseh strani, vpilo in klicalo na pomoč.

Jablana je bila že v veliki nevarnosti.

Stara liščka sta obupno letala okrog svojega gnezda.

Deček, ki je vedel za liščkovo gnezdo, spleza v naglici na drevo in sname gnezdo s košate veje. In stara ptička sta žalovala po svoji rodbini. Seveda nista vedela, kaj je nameraval deček. Mislila sta, da bode storil z gnezdom tako, kakor je storilo že mnogo dečkov.

Toda deček je presenetil ptici.

Odnesel je gnezdo na visoko hruško sredi sadnega vrta in je je ondi del med gosto vejevje.

„Bodite tu, uboge ptičice“, je dejal, „tu se vam ne bode zgodilo nič hudega!“

Koj drugi dan je prišel pod hruško. Rad bi bil namreč videl, ali sta našli stari ptici svoj rod. Ko vidi, kako veselo čivkajo ptice na drevesu, steče ves vesel domov in nikdar več ni motil liščkove družine. Bil je srečen, da je rešil smrti drage ptičice.

O, zakaj je tako malo usmiljenih dečkov!“

* * *

Ptičice umolknejo. — Premišljevale so besede: „O, zakaj je tako malo usmiljenih dečkov!“ —

Zdajci prileti ptičica, zlata ptičica iz raja, sede k njim na lipo in izpregovori:

„Potolažite se, ljube sestre ptičice! Tudi jaz sem bila nekdam zemska ptica, kakršne ste vi sedaj. Tudi jaz sem trpela mnogo od hudobnih otrok, kakor trpite vi. A Bog, ki čuje nad nami prav tako kakor nad ljudstvom, Bog, ki pravično plačuje vsako dobroto in vsako zlo, on tudi vas poplača po vašem delu in vas pokliče v ptičji raj, kjer prestane vse trpljenje. Tam je le sreča, veselje doma! Oni dečki, ki vas trpinčijo na tem svetu, bodo trpeli grozne muke na onem svetu in gledali vas bodo iz kraja gorja tja v višine, kjer bodete vesele poskakovale, se rado-

vale in pele nebeške melodije. Tedaj vas bodo klicali: Prosite za nas! A zaman, tam jim ni več pomoči. Dečki pa, ki vas ljubijo, bodo poplačani z vami vred pred večnim Sodnikom. Z Bogom! Tam gori se vidimo!“ — —

Zlata ptica je odletela.

Naše ptice so pa potolažene zaspale.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS

0000383956

